

HEKİMİN Yasal Sorumlulukları

Hekim mesleki uygulamalarından dolayı yasalar karşısında sorumludur. Bu genel kural nedeni ile bir hekimin , sadece uzmanlığı ile ilgili olarak tıpta benimsenmiş ve kabul edilmiş klasik bilgileri bilmek ve uymak zorunda olması yeterli değildir, aynı zamanda temel hukuk bilgilerine de sahip olması gereklidir.

Yasalar olduğu sürece sorumluluk da olacağına göre, en akılcı yol, sorumluluk yaratan hukuk kurallarını iyi bilmek ve bunlara uymaktır.

Ülkemizde hekimlerin yasal sorumluluklarını düzenleyen herhangi bir özel yasa veya tüzük yoktur. Hekimlerin mesleki uygulamalarındaki yasal sorumlulukları çeşitli yasa, tüzük ve yönetmeliklerle ortaya konmuştur.

1219 sayılı "Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun" halen temel yasa durumundadır.

Ayrıca

6023 sayılı TTB (Türk Tabipler Birliği) Yasası

Tıbbi Deontoloji Tüzüğü

Özel Hastaneler Yasası

Sağlık Hizmetleri Temel Yasası

Adli Tıp Kurumu Kanunu

TTB Meslek Etiği Kuralları Yönetmeliği

TTB Soruşturma ve Sorgulama Yönetmeliği

mevcuttur.

Bunlar dışında

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, TCK (Türk Ceza Kanunu), Türk Medeni Kanunu ve Borçlar Kanununun ilgili maddeleri de Hekimleri ilgilendirmektedir.

Hekim ister insan kaynaklı olsun, ister cihaz ve teknolojik kaynaklı olsun, herhangi bir hata sonucu, hastaya zarar vermişse kusurlu sayılır. Kusur ise sorumluluk getirir. Ceza hukuku "**kusursuz suç olamayacağını, bağışlanabilir kusurun söz konusu olmadığını**" belirtir. Kısaca kusur yoksa sorumlulukta da yoktur.

Sorumluluk, uyulması gerekli hukuk (davranış) kurallarına aykırı düşmenin hesabını verme durumudur.

Kusur ise olması gereken davranışta gösterilen irade eksikliğidir.

Bu genel tanımları biraz daha açarsak; hasta ile hekim arasında doğal bir

sözleşme vardır.Bu sözleşme "vekalet sözleşmesi" olup burada hekim, tıp ilkeleri ve kurallarına göre gereken tedaviyi yapma sözü vermiştir.Buna karşılık , Hekim , Hastayı tamamen iyileştirme, kesin sonuç alma sözü vermiş sayılmaz.

Bu nokta çok önemlidir.Bunun tek istisnası hekimle hasta arasında "eser sözleşmesi" olan estetik ameliyatlara ve protez (silikon, porselen diş gibi) kozmetik amaçlı uygulamalardır.

Hekim tarafından yapılan tedavi veya ameliyat gibi tıbbi girişimler beklenen sonucu vermemiş olsa bile, bunlar tıp bilimi kurallarına uygun olarak yapılmışsa hekime herhangi bir kusur yüklenemez.

Tanı hatasından dolayı da hekim sadece iki durumda sorumlu tutulabilir.Bunlar , eksik araştırma (yetersiz anamnez alma) ve yanlış değerlendirme (BT, grafi veya benzeri tetkikte önemli bir lezyonu gözden kaçırma)

Hekimin yasalar karşısındaki sorumlulukları 4 grupta toplanır:

Cezai sorumluluk (adli yargı-ceza davası)

Hukuki sorumluluk (adli yargı-hukuk davası)

İdari sorumluluk (kurum içi soruşturma)

Mesleki sorumluluk (Tabip odası onur kurulu)

Cezai Sorumluluk: Özgür Bey anlatacak

Hukuki Sorumluluk: Hukuk davaları ceza davalarının sonucuna bağlı değildir (Borçlar kanunu 53. mad.) Hekimin kusuru nedeniyle zarardan sorumlu tutulabilmesi için, yaptığı girişim ile oluşan zarar arasında sebep-sonuç ilişkisi bulunmalıdır.Bu duruma illiyet (nedensellik) bağlı denilmektedir. Zarar,illiyet bağı ve kusurun kanıtlanması zarar görene (hasta ve yakınlarına) aittir. (Borçlar kanunu mad. 41). Yine borçlar kan. mad.43'e göre maddi ve manevi tazminat söz konusudur.Maddi tazminat içinde; çalışma gücü kayıpları, tedavi ve cenaze giderleri, destekten yoksun kalma gibi unsurlar yer alır. Manevi tazminat ise kişinin yaşam ve sağlığı ile uğradığı kaybın yanısıra onur, saygınlık, sır açıklanması, özgürlüklerin kısıtlanması gibi manevi değerlerin kaybında söz konusu olur.Örneğin, bir spikerin tiroidektomi sonrasında ses kalitesinin bozulması sonucu sanatını icra edememesi, yeni doğan çocukların karıştırılması, indüksiyon sırasında hastanın bilinç dışı söylediği bazı sırları kamuoyuna aktarmak gibi.

İdari Soruşturma: Kamu veya özel kurum içi yapılan soruşturmadır.Kamudakiler için Devlet Memuru Kanununun Disiplin yönetmeliğine göre yapılır. Uyarı, maaş kesme, kademe ilerlemesinin

durdurulması, kurumdan ihraç gibi cezaları içerir.

Mesleki Soruşturma: Meslek örgütünüz olan Tabip Odalarının yürüttüğü soruşturma ve yargılamalardır. Oda yönetim kurulu kararıyla, Onur kurulunca yapılır. Bu kararların temyiz mercii TTB Yüksek Onur Kuruludur. Odaya üye olsun, olmasın, sivil-asker tüm hekimler meslek örgütü tarafından sorgulanma ve yargılanmaya tabii tutulurlar. Bu yargılama sonunda hekim kusuruna göre uyarı, para cezası, 15 gün-6 ay geçici meslekten men cezasına çarptırılabilirler.

Yüksek Sağlık Şurası: Sağlık mensuplarının kusurlu olup olmadığına, kusur varsa ne oranda olduğuna, karar verir. Hekimler hakkındaki CEZA davalarında bilirkişilik görevi gören bir danışma kuruludur. Kararı bağlayıcı değildir. Yargı isterse bilirkişi raporu isteyebilir. YSS'da kararlar dosya üzerinden verilir. İlgililerin muayenesi ve dinlenmesi söz konusu değildir.

Adli Tıp Kurumu: Ölüm nedenini belirler. Zarar gören kişideki uzuv kaybı veya çehrede sabit iz tespiti ve bunların fonksiyonel kayıp derecelerini belirler.

Yukarıda belirtilen tüm sorumlulukların getireceği olumsuzluklardan uzak kalabilmek için sadece tüm hekimlerin bazı kurallara uymaları gerekmektedir.

Bunlar : Tıbbi girişime ait kayıtlar düzgün tutulmalı ve saklanmalıdır. Hastanın sadece rızasının alınması yetmez, hastanın bilgilendirilmesi ve sonra izninin alınması yani "bilgilendirilmiş onay" (informed consent) gereklidir.

Bilinmesi gerekeni bilmemek sorumluluk getirdiğinden, hekim uzmanlığı ile ilgili, tıpta uygulanması benimsenmiş klasik bilgileri bilmek ve uymak zorundadır.

Ameliyathanede anestezi uzmanı özgür iradesiyle mesleki uygulamada bulunur, operatöre bağlı değildir, ancak uyum içinde çalışmak zorundadır.

Ameliyathane personelinin hatalarından operatör sorumludur.

Örneğin koter plağına bağlı yanıktan operatör sorumludur.

Ameliyat sonrası hastada oluşabilecek bir olumsuzluktan dolayı hastanın göreceği zararlardan gerek ameliyathane de gerekse uyanma-derlenme odasında anestezi uzmanı + operatör birlikte sorumludur. Örneğin hastanın

sedyeden yere düşmesi, dren, toraks tüpü vs. malzemelerin çekilmesi veya çıkması gibi.

Anayasanın 129. mad. 5. fıkrasına göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, görevleri sırasında işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları kendilerine rucu edilmek (dönmek) kaydıyla idare aleyhine açılır.

Ceza davaları özel hastane, serbest çalışan hekime doğrudan, kamuda çalışan hekime ise bir kurul izni sonucu açılır.

Sonsöz:

KANUN BİLMEMEK MAZERET DEĞİLDİR.